

Paweł Sobczyk

Sprawozdanie ze śniadania naukowego poświęconego ochronie danych osobowych w strefie Schengen

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 51/1-2, 295-297

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

podczas sympozjum ukazać się w najbliższym numerze kwartalnika, aby tematyka tego spotkania naukowego, zorganizowanego z okazji złotego jubileuszu „Prawa Kanonicznego”, mogła stać się znana szerszemu gronu kanonistów polskich.

Zamykając sympozjum, Ksiądz Dziekan podziękował przewodniczącym obu sesji, uczestnikom dyskusji oraz wszystkim obecnym za wzięcie udziału w konferencji.

ks. Marek Stokłosa SCJ

SPRAWOZDANIE ZE ŚNIADANIA NAUKOWEGO POŚWIĘCONEGO OCHRONIE DANYCH OSOBOWYCH W STREFIE SCHENGEN

W dniu 28 stycznia 2008 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych Michał Serzycki oraz Rektor Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego prof. dr hab. Andrzej K. Koźmiński zorganizowali w Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości im. L. Koźmińskiego w Warszawie śniadanie naukowe „Ochrona danych osobowych w strefie Schengen”.

Okazją do spotkania naukowego był obchodzony 28 stycznia Dzień Schengen. W dniu 14 czerwca 1985 r. w Schengen w Luksemburgu został zawarty układ o stopniowym znoszeniu kontroli granicznej między państwami jego sygnatariuszami tj. Belgią, Francją, Holandią, Luksemburgiem i Niemcami. Działania z Schengen doprowadziły do zniesienia kontroli na wewnętrznych granicach państw członkowskich obszaru Schengen oraz do ustanowienia jednolitych zasad kontroli na granicach zewnętrznych w zakresie wspólnej polityki wizowej i wdrożenia działań towarzyszących, które umożliwiają zniesienie wewnętrznych kontroli granicznych. Działania te mają bezpośredni wpływ na życie obywateli w ramach swobodnego przepływu osób.

Zainteresowanie Generalnego Inspektora Danych Osobowych problematyką Układu z Schengen wynika m.in. z faktu, iż Układ ten stał się podstawą Konwencji zawartej w dniu 19 czerwca 1990 r., na mocy której utworzony został System Informacyjny Schengen (SIS). Celem działalności SIS jest pomoc policji i organom celnym w wymianie informacji na temat osób przekraczających granice państw stanowiących strony porozumienia. Konwencja zawiera szczegółowe regulacje dotyczące zasad gromadzenia, przechowywania i udostępniania danych osobowych. Określa także zakres, w jakim dane mogą być przetwarzane dla realizacji celów wskazanych w Konwencji.

Śniadanie naukowe rozpoczęło się od serdecznego powitania zaproszonych gości przez organizatorów, którzy wyjaśnili cel i sens tego typu spotkań. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Jan Barcz kierownik Katedry Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego WSPiZ, który w wykładzie wprowadzającym ukazał najważniejsze swobody europejskie oraz wyzwania jakie stawia przed Generalnym Inspektorem Danych Osobowych w Polsce rozszerzenie strefy Schengen. Prof. J. Barcz w pierwszej części swojego wystąpienia analizował wybrane przepisy Karty Praw Podstawowych oraz Traktatu Ustanawiającego Konstytucję dla Europy, które świadczą o jednoznacznym umocowaniu ochrony danych osobowych jako prawa podstawowego na obszarze Unii Europejskiej. Prelegent wskazał także na swobody, które wiążą się z określonymi prawem restrykcjami. W drugiej części swojego przedłożenia prof. J. Barcz umiejscowił wyzwania stojące przed Generalnym Inspektorem Danych Osobowych w szerszym kontekście przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości jaką jest (ma być) Unia Europejska. Wskazał na instytucje takie jak Europol czy Eurojust, które z jednej strony służą realizacji podstawowych swobód europejskich, z drugiej jednak są zagrożeniem dla jednego z praw podstawowych jednostki, jakim jest prawo do prywatności i wchodząca w jego skład ochrona danych osobowych. Konkludując swoje wystąpienie prof. J. Barcz wyraził nadzieję i przekonanie, że reforma wzmocni Unię Europejską oraz da instrumenty służące ochronie danych osobowych.

Drugie wystąpienie poświęcone było roli Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w systemie Schengen. Minister Michał Serzycki wskazał nowe obowiązki związane z systemem. Zaliczył do nich w pierwszej kolejności współpracę międzynarodową w dziedzinie wymiany danych. Baza Schengen zawiera bardzo dużo różnych informacji, które muszą być we właściwy, tzn. zgodny z prawem, sposób przetwarzane i chronione. Minister wskazał na zakaz przetwarzania danych sensytywnych. Wiele uwagi minister Michał Serzycki poświęcił problemom dotyczącym ochrony danych osobowych w Polsce. Poruszył kwestie nr PESEL i NIP oraz konieczności jasnego określenia prawa dostępu do danych osobowych. Na zakończenie wystąpienia Prelegent wskazał na poważny problem o charakterze legislacyjnym. Projekty aktów prawnych nie są uzgadniane z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych, przez co wiele sfer działalności organów władzy publicznej nie jest zgodne z poszanowaniem zagwarantowanego w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku prawa do prywatności. Jako przykład Minister podał ustawę o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym oraz ustawę o Instytucji Pamięci Narodowej.

Zgodnie z wolą organizatorów druga część śniadania naukowego stała się okazją do wymiany poglądów między środowiskiem naukowym oraz przedstawicielami różnych instytucji zajmujących się przetwarzaniem danych osobo-

wych. W dyskusji, którą prowadził Piotr Drobek Zastępca Dyrektora Departamentu Edukacji Społecznej i Współpracy Międzynarodowej Biura GIODO, prof. WSPiZ dr hab. Joanna Sieńczyło-Chlabcz stwierdziła, iż prawo cywilne stanowi płaszczyznę badań naukowych poświęconych ochronie danych osobowych, która ma charakter interdyscyplinarny. Sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego Janusz Grach zwrócił natomiast uwagę na systemową zależność między prawem do informacji a prawem do ochrony danych osobowych. W dyskusji na temat ochrony danych osobowych w systemie Schengen głos zabierali między innymi przedstawiciele Komendy Głównej Policji i Straży Granicznej, którzy wskazywali, iż jest wiele systemów przetwarzających dane osobowe, których nie należy „demonizować”. System ten jest wspólną elektroniczną bazą danych o osobach i przedmiotach, służy wymianie informacji pomiędzy służbami odpowiedzialnymi za ochronę granic, wydawanie wiz i inne kontrole policyjne i celne. SIS składa się z jednostki centralnej w Strasburgu oraz modułów krajowych, które są jej lustrzanym odbiciem. Pojawienie się zatem w Polsce kolejnego zbioru danych nie jest czymś nadzwyczajnym, tym bardziej, że każdy, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, ma prawo dostępu do treści danych zawartych w systemie. Ponadto System Informacyjny Schengen jest chroniony w Polsce przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, który sprawuje kontrolę nad tym, czy wykorzystywanie danych w module krajowym SIS nie narusza praw osób, których dane dotyczą. W Unii Europejskiej badaniem problemów pojawiających się w trakcie obsługi SIS oraz nadzorem nad wsparciem technicznym SIS zajmuje się Wspólny Organ Nadzorczy Schengen z siedzibą w Brukseli.

Na zakończenie spotkania minister Michał Serzycki stwierdził, iż rozwój przetwarzania danych osobowych jest przesądzony. Należy jednak uczynić wszystko, aby nadążyła za nim administracja. Prof. dr hab. Jan Barcz podsumował natomiast spotkanie stwierdzeniem, że odpowiedzialność praktyków w systemie Schengen wzrasta.

Warto odnotować, iż 28 stycznia 2008 r. odbył się także dzień otwarty w siedzibie Biura GIODO. Zadaniem Biura w okresie zmian spowodowanych zniszczeniem barier oraz rosnących współzależności między państwami jest upowszechnianie wiedzy o prawach i ochronie prywatności oraz troska o wzrost świadomości każdego obywatela Unii Europejskiej w tym zakresie. Dlatego też uczestnicy dnia otwartego mogli zapoznać się z problematyką ochrony danych osobowych oraz otrzymać publikacje Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z cyklu „ABC ochrony danych osobowych”. Zostały także wyświetlone filmy o ochronie danych osobowych oraz przeprowadzone wykłady na temat praktycznych aspektów ochrony danych osobowych i zagrożeń.

Paweł Sobczyk